

ZGODNJA DANICA.

Katolišk cerkven list.

Danica izhaja vsak petek na celi poli, in velja po pošti za celo leto 4 gld. 20 kr., za polleta 2 gld. 20 kr., za četert leta 1 gld. 15 kr. V tiskarnici sprejemana na leto 3 gold. 60 kr., za pol leta 1 gold. 80 kr., za četert leta 90 kr., ako zadene na ta dan praznik, izide Danica dan poprej.

Tečaj XXIII.

V Ljubljani 1. mal. travna 1870.

List 13.

Jezus te ljubi — za-te terpi.

Jezus te ljubi, zá-te terpi,
Duša keršanska, duša premila!
Al Mu ne bodeš vračala ti, —
Al ga ne bodeš serčno ljubila?

Lej! iz ljubezni same se On
Zá-te z višave rajske poniža,
Zapusti večni zá-te Sijon,
In se na revno zemljo približa.

Pri Betlehemu On se rodi,
V merzli votlini mraza trepeče;
To pa z ljubezni, duša, stori
Le ker te ljubi serčno, goreče.

Čuj, ljuba duša! tvoj Rešenik
Toljke nezgode za-te prestane,
Je tvoj prijatelj, brat, učenik;
Vse iz ljubezni zá-te postane.

Kri poti zá-te, je zapljuvan,
Bičan, 'ma s ternjem venčano glavo;
Zá-te je sojen, zasramovan,
Zá-te nečast On prejme za slavo.

Dá se pribiti zá-te na les,
Kapljico zadajo kervi prelje
Večni Stvaritelj, kralj vsih nebes
Vmerje, da tebe, reši, omije.

Je-li storiti mogel še več,
Da bi ga duša tud ti ljubila?
Da se ti vname plam pregoreč
Zanj; da dariš Mu serčne čutila?

Ljubi ga toraj duša tud ti,
Ker si obilnih milost deležna,
Ljubi ga serčno iz vseh moči,
Hvali in moli, poj mu hvaležna:

Jezus prelubi! ker si daril
Se iz ljubezni zame, siroto,
Ženin nebeški preljubelnjiv!
Zmir bom slavila Tvojo dobroto.

Tebe ljubiti, Jezus! samó, —
Daj, da se vedno bom prizadela,
Kdaj pa me kliči k sebi v nebó,
Kjer Ti v ljubezni večno bom pela.

Radoslav.

Kažipoti.

(Kone.)

Okoli križa ali znamenja veselo skakljajo nedolžni otroci, v njegovi senci oddahne si in počije onemogli starček, ki je truden popotnik — in blagor mu, ako je bil opomin in nauk, ki ga podoba Križanega glasno oznanuje, vodilo njegovega zemeljskega popotvanja! Križ, ki bo zadnjič stal na njegovi gomili, ter kazal konec

in mejo njegovih zemeljskih stopinj, mu bode potem znamenje veselega vstajenja in življenja. —

Ako je pa temu tako in so tedaj križi in znamenja, bodi si že ob cesti, stranskih potih, ali na višavah postavljeni, tako imenitni in pomenljivi spominki, tako podučljive in tolažljive postaje, buditelji bogoljubnih misel ter verske zavesti, pravi kažipoti proti nebesom: ni li torej po tem takem dolžnost vernega kristjana, da jih ne samo v časti ima, temuč tudi po okolišinah in zmožnosti skerbi, da se ohranijo, poškodovani in poterti popravijo, slabi, neprimerni ali celo nespodobno rezani ali malani, dostojno prenové in olepšajo; ne pa, da bi križe, znamenja odpravljali, svetnike v temnice zapirali, kakor se zdaj včasih zgodi. Ob kratkem, mi kristjani za te svoje toliko imenitne in vsestranske kažipote saj toliko storimo in skerbimo, kolikor stori in skerbi posvetna gosposka za svoje potne kazavce ob križempotih postavljene. In to tem bolj, ker se sme reči, da ravno ti keršanski kažipoti so ob enem tudi veljavno in gotovo vodilo, da se spozna, méri in sodi, kolika je verska zavest, ter gorečnost in vnema kake fare, soseske ali vasi. Kajti, ako je gotovo, da snažna, lepo ozaljšana ter z vsem za Božjo službo potrebnim dostojno preskerbljena farna cerkev, to očitno pričuje, da ima fara dobre ter za Božjo čast in lepoto Njegove hiše vnete duhovne pastirje in ovčice; smé se reči, da tudi lepi in čedni križi, kipi ali kapele ob cestah in potih enako lepo in bi rekeli še obilniši spričevanje dajejo duhovnom in farmanom; zakaj cerkev le bolj redko kdaj kaki popotnik obišče, dokler križev in znamenj ob cesti memogredoč ne more prezreti.

Prelepe, živega spomina in krepkega nasledovanja vredne so torej besede, ki jih je nepozabljivi škof Slomšek v svojem škofovem nastopnem govoru *) tudi v tej zadevi izustil ter duhovnom in farmanom živo na serce pokladal, rekoč: „Pa tudi križi in kapele ob potih in cestah, po vaséh in terjih so častite znamenja svete vere, so persti, ki memogredočim pot kažejo v nebesa. Ako so podobne umazane, razbite, polomljene, oj kolika nečast za Gospoda in njegove svetnike. Sv. reči za sv. ljudi. Urno hočemo vsi gospodarji po svojih posestvih, vsi sosedje po svojih soseskah pogledati, da popravimo, kar je popravila potrebno. Tukaj velja, da svojo vero očitno pred svetom spoznamo in si zaslužimo pohvalo Gospodovo: Kdor bo mene pred svetom spoznal, tega bom tudi jest spoznal pred svojim Očetom, kateri je v nebesih.“ (Mat. 10, 32.) In o drugi priložnosti: „Pač slabo ljubezen do

*) Gl. Drobničec 1869 str. 37.

Boga kažejo kristjani, kateri imajo raztergano cerkev in altarje umazane, mašne oblačila razcukane, kipe in križe po fari razdrapane, da se podoba Božja ali svetnikov že ne pozná. Kdor Boga goreče ljubi, bo tudi skraljevim prerokom Davidom djal: Gospod, jaz ljubim lepoto tvoje hiše in kraj, v katerem Tvoje veličanstvo prebiva. (Ps. 25.) Kdor tako govori in stori, njemu Kristus tudi v nebesih lep kraj pripravlja. —

Na noge tedaj! naj oni lepi opomin tudi nam veljá; poprimimo se važnega lepega posla in naj se ne toži pastirjem in ovčicam ogled imeti po fari in po soseskah, kaj in kje je poprave, dostojnosti, sprememb in olepšanja treba; — in da je v tej zadevi tudi pri nas mnogo mnogo treba, bo vsakteri poterdil, ki je tu in tam kje po deželi že potoval in v tem oziru opazoval. Koliko polomljenih, potertih, trohljenih križev in luknjastih stréh čaka pomoči ter usmiljene roke; koliko vsled dežja in vremenskih neviht, zlasti pa po zanikarnosti sosedov razdrapanih na pol že razpadlih zidanih znamenj in kapel potrebuje poprave in zidarske pomoči; koliko po kakem skazamojstru načrtkih, bolj karikaturnih kot svetnikom enakih podob kliče in čaka — ako ne boljšega malarja, saj domačega, navadnega beleža!

Dela nam toraj ne manjka, naj bi tudi onih ne pomanjkovalo, ki bi se dela lotili, zlasti v sedanji dobi nove ere ter suhoparnega liberalizma, kteremu je na vse strani viditi in brati, da si prizadeva nam svoj blagoslov deliti v tem, da bi versko zavest motil in zaterl, pa mlačnost in merzloto na prestol postavil. Ako toraj liberalizem podira ter marljivo svoje laži pote postavlja, bomo mar mi dremali in se mudili tudi v omenjenem oziru se braniti in zidati ter po svojih keršanskih kažipotih pričati in buditi verskega duha?

Po vsi pravici slovi naša slovenska dežela zaradi lepih in obilnih farnih cerkvá in podružnic, naj toraj poleg njih tudi vseskozi lepi, spodobni in čedni križi, kapele in znamenja pričujejo memogredočim, da tod stane verno katoliško ljudstvo, nepremakljivo zvesto veri in cerkvi, kakor vdano in zvesto tudi cesarju in domovini. In ker ni dvomiti, da je res kar pravijo, da se namreč hudoba in jud križa boji, evo! naj nam toraj tudi lepo in dostojno oskerbljeni križi in znamenja ob cestah in potih pomagajo verno braniti se hudiča in judov, pa tudi (njih pomagachev) oholih neverških liberaluhov.

M. S.

Credo zavetje kristjanu v sedanjih časih.

(Msgr. Dr. Gaume.)

(Dalje.)

1. Popisali smo do sedaj, kako se je začelo keršanstvo, s kakšnimi pripomočki se je širilo, kaj je doseglo. Le zgodovinske resnice smo stavili bralcu pred oči, brez vsega modrijanskega dokazovanja ali izpeljavanja; resnice, kakor jih popisane najdemo v spisih judov, ajdov in kristjanov. Da jih bo bravec še bolj sprevidil, jih kratko vse spet povzamemo.

Mislimo si (kakor tudi sv. Janez Krizostom to piše), mislimo si Jezusa, ko ravno prvič gré med svet, da bi začel snovati svojo sv. vero. In tedaj (tako si mislimo) ga sreča kak ajdovski modrijan, in ko vidi Sinu Marijnega borno napravljenega in s popotno palico v roki, ga vpraša: Kam pa?

Svoj nauk grem oznanovat.

Kaj pa hočeš doseči s tem, če boš tukaj po Judeji kak poseben nauk oznanoval?

Ves svet hočem spreobrniti.

Kaj? — Ti hočeš svet pregovoriti, da bi vsi po-

pustili svoje dosedanje bogove, vero, navade in postave, in da bi se poprijeli tvoje vere? Če to namerjaš, moraš pač modrejši biti kot Sokrat in bolj zgovoren kot Platon, ki pri vsi svoji bistroumnosti ne enega okraja ni mogel pridobiti svojim pravilom!

Jaz nikakor nočem veljati za modrijana. —

2. Kdo pa si tedaj?

Moji rojaki me poznajo in imenujejo me kot sina ubogega tesarja iz Nazareta.

Ce je tako, si se pa gotovo s kakimi skrivnostnimi pripomočki pripravljaj dosedaj na svoj uk!

Ne. Živel sem dosedaj v domači tesarski delavnici, in si služil vsakdanji kruh. Še ni tega dolgo, kar hodim po deželi. Dobil sem si nekaj učencev, te mislim poslati med svet, da ga spreobrnejo.

3. Ti Tvoji učenci so pa gotovo prav imenitnega rodu in jako izurjeni v vsih vednostih?

Nikakor ne. Moji učenci so navadni ribiči, ki ne premorejo družega kot svoje čolničke in mreže. Dva najst judov je mojih učencev, in sej veš, da jude ves svet zaničuje.

Ce je tako, se pa prav gotovo zanašaš na kakega prav mogočnega vladarja?

Vladarji sveta bodo moji naj večji sovražniki in se bodo s silo vzdignili zoper moj nauk.

Potem takem ne more biti drugač, kakor če imaš silno bogastvo in se menda zanašaš na to, da zlato vse premore!

Še toliko nimam, kamor bi svojo glavo položil. Ubogi so moji učenci po rojstvu, uboštvo jim bo nakladala moja vera. Kakor jaz, bodo živeli od miloščne in dela.

4. Tedaj se zanašaš na svojo vero, da ima toliko moč v sebi? Moja vera uči skrivnosti, ki jih bodo modrijani tega sveta imenovali nespamet. Moji učenci bodo učili, da sem jaz vstvaril nebo in zemljo, da sem Bog in človek v enem, da sem na križu med dvema razbojnikoma umerl (tako namreč bom končal svoje življenje). Učili bodo, da sem čez tri dni od mertvih vstal in da so me vidili v nebesa iti.

5. Če boš tako neverjetne reči ukazoval verovati, bo pa vsaj morebiti prav lahko in prijetno živeti po tvojih naukih?

Ne! Moja vera bo zatirala vse strasti (hude nag-njenja) in pregrehe in zapovedovala vse čednosti. Celó pregrešno misel kaznujem z večno smertjo?

Boš pa vsaj silnih dobrót in bogatij obljubil svojim vernikom?

Na zemlji jih bodo sploh preganjali, jih zaničevali, v ječo zapirali; bodo žive žgali in drugač neusmiljeno morili moje vernike. Po smerti še le obetam plačilo, ki ga ne zapopade človeška pamet.

6. Komu pa misliš oznanovati to svojo modrost? Gotovo le kakim nevednežem in neolikancem po samotnih hostah?

Moj nauk se bo oznanoval v Jeruzalemu pred pismo-uki, v Atenah pred starašinstvom, v Rimu na dvoru cesarjevem — povsod, pred kralji, po mestih in po deželi — po vsem svetu.

In ti imaš še vendar kaj upanja, da boš koga pridobil?

7. Se vé da; kmalo me bodo povsod častili kot Boga nebes in zemlje. Moj nauk bo ves svet premenil in vse malike poderl. Ljudstva bodo skupaj derle in mojo vero sprejele. Celó kralji bodo častili križ, na kterem bom jaz umerl, in ga bodo kot naj dražji lepoto postavljali na svoje krone. Povsod bom imel tempeljne, altarje, duhovne in molivce. Še ti boš znabiti svojo kr-zame prelil, iz prepričanja za moj nauk! —

„O ti ubožec (tako bi na vse to odgovoril ajdovski modrijan)! Smiliš se mi, — nisi več pri jasni pameti.

Pojdi nazaj v delavnico in nikoli se več ne prikaži; ker to kar ti namerjaš — to je gola nespamet!“

8. Tako bi odgovoril ajdovski modrijan, ker um človeški nadzemeljskega ne zapopade in torej sam od sebe ne more drugač odgovoriti in soditi. Z 12 navadnimi ribiči vesoljni svet spreobrniti, kakor je bil ob času Avgustovem, je res po človeških mislih in močéh soditi nemogočnost. In vendar se je to res zgodilo, kakor jih je naznanil Jezus. In na to nezapopadljivo zgodovinsko resnico med drugim opira kristjan svoj „Kredo“, svojo vero.

9. In zdaj pridite vsi skupaj, vsi nejeverci in brezbožniki, vi modrijanje stari in novejši, in ti Straus in Renan! in glejte: če hočete naši sv. veri, če hočete keršanstvu tla spodkopati, če hočete keršanstvo tajiti, morate najprej to zgodovinsko resnico utajiti. Dokler pa tega ne morete storiti, se bomo smejali vsem vašim napadom.

Romanje v Marjino-Celje.

(Dalje.)

Okoli 7 zjutraj dospeva v idilično vas Mürzsteg. Premierila sva bila daljavo šesterih ur v štirih urah, in to se smé imenovati že poštena peš-hoja. Zato je pa tudi želodec zdaj dosti krepko zahteval svoje pravice, katerih mu nisva kratila, ker nahajala sva se v kraji, ki je silo mikavno vabil k počitku, in kateri mi ne bo z lepo zginil iz spomina. Mürzsteg, mala vas z borno cerkvico, je v sredi tako prijetne okolice, kakor bi nam vmišljija umetnega slikarja kako planinsko podobo komaj lepše z barvami predstaviti zamogla. V osredku treh dolin in v medvodju dveh bistrih vodíc stoječo vas odevajo okrožja njenega pičlo planoto tolsti pašniki; od njih višej so gorske podnožja obraščene s tamnogostimi gojzdi; goli skalnati gorski verhovi pa kipijo ko razvaline starih gradov derzovito proti nebeškemu oboku. Lansko poletje so si dali naš svitli cesar kraj te vasi na malem homcu pozidati kaj mično lovsko hišo, ktero so ravno takrat stavili, ko sva midva mem popotvala. Ljudstvo imenovalo nama je to poslopjice „Kaiserhaus.“ — Ko sva se bila s tovaršem nekako okoli ene ure tukaj pomudila, se okrepcala in tudi nekoliko opočila, odrinila sva naprej po dolini na severno stran, po kateri doteka reka Murica (Mürz). Visoke gore obdajajo tudi to dolino, ki v vsem nosi značaj planinski. Tamni gojzdi, skalnate pečine in rodovitne trate verstijo se neprenehoma; pogosto se pride tudi do posameznih ljudskih stanovališč, poleg katerih se nahaja dobro obdelano polje in se vidi mnogo lepe živine; pa tudi pogosto ob potih postavljene znamenja in svete podobe v obče kažejo, da tu stanuje marljiv in véren ljud. Dobro gleštana, z belim apnenim peskom nasuta cesta, da je pa tudi lahko spoznati, da letod pogostoma biva gospôda višjih krogov, ki nekaj dohaja le-sem na lov, nekaj pa tudi hodi po okóličnih gorah razgledovat znamenitosti njihove. Kake pol ure sva že hodila s tovaršem od Mürzsteg-a, ko se je pridružil nama še nekdo, za ktereга sva pa eden manj marala, ko drugi; pusto-merzli jesenski dež namreč. To naju je še bolj priganjalo k urni hoji. Dobro uro od Mürzsteg-a stisne se dosedanja zmerna širjava doline v toliko ožino, da je komaj prostora za strugo bistré rečice Murice; ob njenih obbrežjih pak se vzdigujejo na obe strani navpične skalnate stene neizmerne visokosti. In le tod, skoz to kamnito sotesko nam kaže pot naprej? Je li to moč, ker ima komaj dereče-šumijoča Murica kaj prostora za-sé? Vender, kar ni dala ta narava, — prostora za stezo, — dostavila je bistro-umnost človeška. Postavila si je namreč stezo na lesene odre, enake ozkim mostovom in prislónila jih ob nebc-

tične pečinske stene. 212 korakov sem naštel, dokler naju je peljala s tovaršem tako vzvišena lesena steza ob levih pečinah; prišla pa sva do bervi, ki visi na železnih šinastih verigah enako železnim mostovom, kakor jih je umetnija naših časov že marsikje napravila. Leseno podnožje bervi bi se namreč tu težko dolgo upiralo o nevihtah gotovo mogočno naraščeni Murici; še sivih kamnitih pečin podnožja so na več krajih ob stranéh rečice tako izlizane od njenih valčkov, kakor bi jih bil mizar s skoblom polikal. Prestopivša imenovani viseči mostič prišla sva do slapa, ki je s svojo skalnato okolico prav zelo podoben naši gorenski Savici. Iz tamne kamnite votline, ki zijá visoko gori iz navpične sive stene, bobní bistri potočič, in pada, bel ko mleko, z imenom „das todte Weib“ v šumečem slapu na kamnito podlago, ter šumi mem popotnikovega podnožja pod šibkim mostičem urno v bistro Murico. In kakor se pri naši Savici pride po lesenih stopnicah tje gori do njenega skalnatega kotla (medenice), tako se je po 78 stopnicah tudi tukaj zamoglo priti pred 12 leti celo gori do skalnate votline, iz ktere se slap valí; — in ob podnožju vodnega páda postavil je bil letos neki prijatelj divje narave, da bi kraj bolj romantično ozaljšal, malo hišico z zraven stoječim križem, kar naj bi bilo menda predstavljati imelo podobo puščavniške kočé; — pa zob časa in neviht sila je ugonobila te naprave človeških rok. Precej dolgo sva se mudila tu s tovaršem ter občudovala to čudo narave; pa še delj bi se bila obotavljala, ako bi naju merzli jesenski dež, ki je še vedno rosljal v obilnih kapljicah od v megle zavitega obzorja, ne bil silil k daljnemu popotvanju. Od slapa naprej je šla steza, kakor poprej po levi, zdaj prislónjena na desno steno ozke skalnate soteske še vedno po vzvišenih lesenih gredéh; kajti dolina je naprej še skor ožja. Ako bi se kakemu neprijatelju o vojskinih časih količ-kaj branil le-tod pod, ne pride mem živa duša! — Kmal od slapa naprej gori prekoračila sva zopet po visečem mostu berzo Murico, in ko sem bil naštel po nad vodo postavljeni leseni stezi vnóvič 188 korakov, pričela se nama je širiti dolina in skalnate soteske bil je zdajci konec. Marsikaj naletel sem že na svojih raznih popotvanjih, take tesne pečinske ožine vender še nikjer ne. Povedati pa zraven še moram, da vsaki popis te okolice ostaja daleč za resničnimi njenimi obrazi in le toliko rečem, da že zavolj same naravske krasote teh krajev splača se trud, romati v Marjino-Celje. (Dalje nasl.)

Ogled po Slovenskem in dopisi.

Od ptujskega okraja, 19. sušca. Kaj bomo sedaj na sveti začeli, tako je neki mož zdihoval v „Slov. Gospodarji“, kako je bilo nekđaj, in kako je sedaj, in je tudi prašal, kaj je tega krivo? Tudi jaz imam vzrok zdihovati: Poprej če si šel v saboto večer po vasi ali mimo posameznih hiš, si slišal v njih sveti rožni venec (roženkranec) moliti; sedaj pa namesto tega slišiš kreg in kletvo. V nedeljo jutro so nekđaj ljudje v trumah hiteli proti cerkvi in naravnost v cerkev; sedaj pa kadar že vkup odzvoni, se počasi notri spravljajo, in pa še dosti jih odzunaj ostane, če je ravno v cerkvi lep prostor. Nekđaj so fantje imeli molke v žepu, kadar so k maši šli; namesto tistega imajo sedaj dimko (fajfo), po dvé, po tri rute (aderce) za bahanje. Dekleta so tudi poprej bile vse drugačne kot so sedaj. Nekđaj so tudi možje in fantje kterikrat šli v kerčmo; pa ko bi bili tudi tri dni pili skupaj, ni bilo prepira čuti; sedaj če so dve uri skup, je že tepenje do kervavega. Pa kaj bi to še delj našteval: sej vsak sam vidi, kako se godi. Imenovani mož v „Slov. Gospodarji“ je prašal, kaj bi bilo tega krivo? Jaz pa mislim, da tega vsega je krivo to, da so ljudje pozabili tisto véliko za-

poved v postavi: „Ljubi Boga čez vse, bližnjega pa kakor sam sebe.“ Zatega del se pa dan današnji vse to godi, kar se popred ni godilo. Ko bi za tisto zapoved ljudje marali, tudi ne bi tako svete cerkve, neveste Kristusove, napadali in duhovšine zaničevali, kakor se sedaj gostokrat sliši. Gerdo ogovarjanje zoper vse cerkvene naprave pa od tod izhaja, ker tisti ne pomislijo besed Kristusovih, ki je rekel: „Kdor vas zaničuje, mene zaničuje.“ Kdor pa njega zaničuje, in njega ne spozná, ga tudi on ne bo spoznal poslednji dan. Z Bogom J. S., kmet iz okolice.

Z Dolenskega. Sv. misijon. (Dalje.) — Še na en ugovor se moramo ozreti, kterege ne delajo le sovražniki misijonov, ampak dostikrat tudi drugi ljudje, če ravno niso nasprotniki sv. misijona. Naj bo, pravijo taki, da misijon ni škodljiv, ali to pa je vendar gotovo, da je zastonj in nič ne pomaga. Sej vidimo in skušamo, da farani, kateri so misijon imeli, tako živijo, kakor pred misijonom, tako kakor po sosednjih farah, kjer misijona ni bilo. — Ta ugovor, spoznam, ima nekoliko dozdevne resnice, — pa res le dozdevne. Res je, žali Bog! da nekteri, ki so o času sv. misijona objokovali svoje grešno življenje, ki se Bogu za milost sv. misijona niso mogli zadosti zahvaliti, pred ali potlej dobroto pozabijo in se v svoje pregrehe povernejo. To je človeška slabost in nestanovitnost; ali zato se pa nikakor ne more terditi, da je misijon zastonj bil. Če bi ta ugovor obveljal, potlej bi tudi lahko rekli: naj se pusti spoved sploh in še toliko družih pomočkov k boljšanju, ker ljudje zopet po spovedi greše. Koliko jih je že pri spovedi, na kakem božjem potu, pri kaki pridigi ali svarjenji svojo pregreho spoznalo in objokovalo, in vendar so se v taisto spet povernili in to storili, kakor so malo popred britko obžalovali!

Bo pa kdo smel reči: Čemu spoved, čemu nauk, čemu svarjenje? Naj se rajši vse to opusti, sej nič ne pomaga? Gotovo tega ne bo noben pameten terdil. Glej, ravno taka je pa tudi z misijonom. Če tudi res se marsikteri povernejo v grešno življenje, pa ne vsi. Tudi Kristus vsegamogočni čudodelnik ni tega čudeža storil, da bi bil vse spreobrnili; kako jih bo misijon? Eden izmed 12 apostelnov se ni spreobrnili, dasi je bil 3 leta pri naj boljšem, nebeškem Učeniku: bodo mar misijonarji v 8 dneh vse spreobrnili?

Dalje pomisli tudi, da kat. cerkev sv. misijone dovoli in jih podpira. Hočeš ti več vediti, kakor ona — od sv. Duha vladana in navdihovana? Tega si gotovo ne domišljuješ, če si le pošten kristjan. Ali pa misliš, da sv. kat. cerkev, ktera sv. misijonom toliko odpustkov deli, ktera radostno poterjuje cele rede, katerih edino delo je sv. misijone opravljati, misliš pravim, da sv. cerkev dela vse to za prazne čenčarije, če so res trudi in stroški brez duhovnega prida? Gotovo tudi tega ne misliš. Zatorej le verjemi, da sv. katol. cerkev zato misijone želi in podpira, ker vé, da bo vsaki zavolj obilnega duhovnega prida v bukve življenja zapisan.

Poglejmo dalje gospode misijonarje in se bomo tega še bolj prepričali. Veči del so redovniki, katerih edino, ali saj poglavitno delo so misijoni. Zatajevanje se jim na obrazu bere; duhovnega življenja in sv. premišljevanja so popolnoma vajeni. Gredó veči del po trije skupaj, da vsaki po svoji osebnosti eno in ravno tisto sv. resnico razjasnuje. Po enem je mogočna beseda, kakor bi človek grom in blisk slišal, ktera grešne serca pretresuje; drugi z mirno besedo razsvetljuje mračne pota človeškega življenja, kakor mirno leskeče zvezde ponočno temo. In kolika skušnja jih podpira! Od leta do leta hodijo po deželah; imajo opraviti z vsemi stanovi; satan jim nasprotva v vseh podobah itd. Da ne omagajo in se ne naveličajo, je zraven pomoči božje gotovo

to, da so prepričani obilnega duhovnega prida in sadú, kterege rodé misijoni. Res njih beseda je domača, oznakovane resnice vse stare in znane, tako da ne eden, ampak že marsikteri posvetnjak je rekel: Sem mislil, kdo vé, kake govore slišati, pa vse to sem že stokrat čul. Znabiti; — pa glejte, naj veči apostelj nevernikov, dasi je imel med apostelnji naj veči učenost svetne modrosti, vendar pravi: Non veni in sublimitate sermonis — nec sermo meus in persuasibilibus humanae sapientiae; non enim judicavi, me scire aliquid inter vos, nisi Jesum Christum et hunc crucifixum. (I. Cor. 2.) Nisem prišel kvam z visokim govorom in moje oznanovanje ni bilo v pregovorljivih besedah človeške modrosti. Mislil sem namreč ne kaj drugega med vami vediti, kakor Jezusa Kristusa in sicer Križanega. In sv. Frančišk Salezi, da si so tako domači in priprosti njegovi opomini, je vendar s tem več dosegel, kakor z vso bistroumnostjo svetnih modrijanov. Ravno tako je pri sv. misijonu — času milosti in usmiljenja božjega. Posebno velik vtisek napravijo gotovo tudi okolišine pri misijonih. Duhovne vaje in poduki se redno verstijo, lepi izgledi pobožnih, vdeležba duhovščine itd. — to vse stori, da ima vsaki misijon obilno duhovnega prida. Meni so mil. knezoškoč, ko sem jih dovoljenja za sv. misijon prosil, rekli pri odhodu: Vam želim obilno duhovnega prida. Nekaj, pravim, menda že bo. O res, so berž pristavili, povsod ga je bilo obilno in ga bo gotovo tudi pri vas. — In zdaj smem poterditi, da bilo ga je res veliko, če tudi niso vsi farani svetniki postali in čeravno tudi zdaj brez greha ni. Sv. Ignacij Lojolan, ko so mu nekteri odgovarjali, naj ne hodi v Indijo, bo malo opravil itd. (kakor pri sv. misijonu), je rekel: In če tudi le eno dušo pridobim, je pota in truda vredna. Neki drugi svetnik je imel navado pri zaprekah reči: Če le en greh ustavim, sem obilno dosegel; in jaz si upam za gotovo terditi, da vsaki sv. misijon ne ene, ampak mnogo duš Bogu pridobi; ne enega greha, ampak mnogo jih ustavi. Tedaj glej kristijan, če veš, kaj je ena duša vredna, če veš kaj je en smertni greh, gotovo, ne boš več rekel: Čemu misijon, trud in stroški so zastonj!

Tako, ljubi bralec! sva pogledala, kakovi so ugovori tistih tako imenovanih „ljudskih prijateljev“ in si menda spoznal, koliko je vredno njih prijateljstvo. Pa ti ljudski prijatli se tudi dostikrat duhovščini za zavetnike ponujajo, ter neprošeni tudi nji svojo prijaznost vsiljujejo. Tako n. pr. jih silno serce boli, kdo zná, če se jim skrivaj celó oko ne posolzi, da v našem razsvitljenem stoletji *) kat. cerkev celibat ali neoženjenstvo od svoje duhovščine tirja. Kako radi bi rekli: Zdaj ga bomo pa v miru kozarec serknili, ker smo jim ženke oskerbeli. (Med nama rečeno, ljubi bralec! sami so jih večkrat siti, radi bi se jih znebili in novih tirjajo; za plačilo duhovščini storjene dobrote kričijo ko žejne vrane po civilnem zakonu, kteremu sem ter tje tudi ciganski ali rokovnačarski zakon pravijo. To le pristavljam zato, da naše „prijatle“ bolj poznaš.) Tedaj ti naši zavetniki, da bi misijon odstranili (tako se le liščeki lovijo), nas hvalijo, ter pravijo, kako izverstna je slov. duhovščina; ona zadostuje vsem potrebam ljudstva; kateri misijonarje kličejo, le sami sebe v nič devajo in drugim sramoto delajo itd. Ljubi bralec! zdaj se spet samo na-te obrnem — našim „ljubim prijatom“ kaj bi jaz takim rekel? To le: Ne trudite se in ne potegujte se toliko za duhovščino; ta bo že sama skerbela in tudi vedila razločiti, kaj ji je v čast, kaj v sramoto,

*) Da: Erleuchtet das Jahrhundert ist,
Der Esel Stroh und Diestel friest.

ker to vé vsaki razumen človek — pameti in zdravega razsodka duhovščini menda saj ne bote odrekli. Dalje bi jaz prašal: ali duhovni, ki misijona išejo, to delajo iz zločnosti ali samopridnosti? Gotovo ne; zločnost bi jim še le branila za misijon prositi; ko bi zločnosti služili, bi rajši čez sv. misijon zabavljali. Vedó pa dobro, da pri sv. misijonu se mora neutrudljivo delati, in da tudi po sv. misijonu se ne dá lenoba pasti, ker je treba večkrat kot popred v spovednico iti in tudi sem ter tje za družbe poštenosti kaj storiti itd. Duhoven si z misijonom pač odgovor pred Bogom polajša, dela si pa ni pomanjšal, ampak si ga še pomnožil. Glej toraj, če le gorečnost žene duhovne, da sv. misijona iščejo; če si s tim še več dela naložijo; če se tudi ne ustrašijo marsikaj za sv. misijon darovati, je to mar zaničevanje sebe in družih in sramota?

Na vse zadnje še enega ugovora ne smemo pozabiti. Znabiti je bil med branjem spisa že marsikomu večkrat na jeziku; pa nekteri si ne upajo z njim prav na dan, ker je res malo bolj tvarinsk. Tedaj ugovor je ta-le: Misijon bi mi bil že všeč, bi bil potreben, ali stroški! Že misijonski križ veliko stane; treba je ne le 3 misijonarjem, ampak toliko spovednikom hrano in vse preskerbeti celih 8 dni; gg. misijonarjem se mora tudi nekaj dati, na svoje stroške ne morejo po svetu hoditi itd. Tedaj stroški so babbav, kateri tu in tam sv. misijon zadržujejo. Poskusimo še tega, če ne popolno, pa saj malo s pota odvaliti, da misijon memo zamore. Prav različne so misli in besede v ti reči, včasih tudi smešne. Tako vem, da je nekdo g. župniku manjši fare začuden rekel: Kaj — vi hočete misijon imeti? Kje bote 300 gl. vzeli, ki jih misijon naj manj stane? In spisatelj samemu je prav pošten mož in prijatelj rekel: Ich gratulire für die Mission! Einen Hunderter haben Sie dabei doch herausgeschlagen. — Jaz ga osupnjeno gledam in poskušam v očeh brati, ali mu je resnica, ali norčuje. Jaz mu odgovorim: Herausgeschlagen — ja, aber nicht eingenommen. Zdaj sva menjala in poštenjak se je čudil. Glejte, v kratkih versticah, kako nasprotne misli! Kdo ima prav? Ob kratkem rečem: V sredi je resnica.

Res je, da misijon lahko veliko stane; pa kdor nima, se tudi lahko z manjšim opravi in svesto smem reči, da nobeden ne gg. misijonarjev in ne duhovnih pomagavcev ne bo zato zameril. Očetje misijonarji tako družega ne vzamejo, kakor nekaj za pot in kar potrebujejo vmes od enega misijona do družega. Če ravno v prvem govoru povedó, da od turške meje za male stotine ne morejo hoditi, da tedaj tirjajo po 7, 8, 9 sto, in če je fara velika, tudi več tisuč; pa na zadnje se to lepo pojasni, da ne tirjajo toliko goldinarjev, ampak toliko neumerjochih duš. Da pa res na svoje stroške celo leto — od leta do leta ne morejo hoditi in se tako silo truditi, vsaki lahko vé. Tudi nekaj potrebujejo za 5, 6 dni pokoja od enega misijona do družega, ker nimajo navade pred hoditi, kakor se misijon začne in po skončanem misijonu tudi ne dalje v tistem kraju ostajati. Nekaj počitka pa morajo vmes imeti in ta čas hrano in stanovanje, sej še tako bi jim brez očitne božje pomoči ne bilo dolgo mogoče truda in dela misijonskega prenašati. — Kar hrano tiče, zamore biti prav domača in navadna. Čez uro tako ne smé terpeti ne obedo, ne večerja (gosp. superior gledajo zvesto na uro); sej pa tudi ni mogoče časa tratiti, ker dela je dosti, da se včasih še brevir — duhovne molitve — ne morejo opraviti, če se ne privzame kos noči. Kar je treba kupiti, ne znaša ravno toliko, ker nismo Angleži, da bi po 4, 5 liber mesa potrebovali; prikuho in zelenjavo ima vsak tudi doma. Perve 2 ali 3 dni so gg. misijonarji več del sami, ker takrat še spovednikov treba ni; zadnje dni misijona, se vé da, jih je po 10—15

oseb, kakor je fara večji ali manjši. Po tem načertu si vsaki lahko napravi proštev stroškov za misijon. Res nekaj stroškov misijon že prizadene; pa gospodom sosedom že tako radi postrežemo, kadar pridejo, zakaj bi pri misijonu, ko pridejo na delo, na vsaki belic gledali? Koliko so sem ter tje stale nekdanje pojedine, ko je mógel vselej „Extra“ zraven biti? — Hvala Bogu, da je marsiktera potrata skoraj čisto poginila. V tolaž vsem preskerbnim le rečem: Če mi — minorum gentium (ki smo zadovoljni, če 0 per 0 = 0), kakor na Dobovcu, Unci in drugi nismo pozebli, tudi družih nobenega ne bo slana vzela. In naj tudi nekaj stane, ali pa mi nikoli nič ne zamudimo, kar smo faranom „ex justitia“ dolžni? Če komu — in komu ne? — je gotovo duhovniku naj potrebnije zdihovati: „Ab occultis meis munda me et ab alienis parce servo tuo.“ (Psl. 18, 13.) Od neznanih grehov me očisti in zavolj ptujih prizanesi svojemu služabniku.

Tedaj naj bodo ti manjši ali večji stroški mala „restitutio“, in zraven je naš odgovor polajšan, faranom pa gotovo večja dobrotaskazana, kakor z zavodi ali zapuščino tisučev. Znabiti se tudi tu in tam najde premožen vernik, kateri bi rad kaj v to pomagal in se tako sv. misijona vdeležil. Ker se ravno dar ponuja, zakaj bi se ne sprejel? Pаметen ne bo zato nobeden zameril; koledvati in pobirati pa za misijon bi jaz nikdar ne hotel in tudi nobenemu ne svetoval. Vzrok tega je vsakemu znan; kako rado se namreč podtika vsi duhovščini, kar se le malokje in pri malokom zgodi. Za nam sovražno časništvo tudi ni treba skrbeti, ker temu se tvarine ne zmanjka, — ko bi mu zmanjkalo resnice, mu ne bo laži, ker se lahko sproti kuje. (Dalje nasl.)

Iz Ribnice na Štajerskem. V „Danici“ že naznanjeni sv. misijon se je pri naskaj dobro doveršil. Kakor se ljudstvo navadno na „taborih“ navduši za narodno zavest, tako se je pri misijonu navdušilo in vterdilo v veri, in sklenilo skazovati, da smo res še pošteni nasledniki svojih očetov — katol. Slovencev, in da v tej edino pravi veri se ne damo motiti nobenim posvetnjakom. More se sploh reči, da je s tem misijonom res „zveličanje došlo tej fari.“

Čast. g. fajmoštru pa gre hvala za njihov trud, da so nam misijon oskerbeli, vse stroške sami odpravili; po pravici jim gre od ust do ust zaslužena hvala. Dokaz je zahvalno pismo, ki ga je podpisalo kar nagloma v pol ure 37 naj poštenjših možakov in farmanov.

Visoko častiti gospod fajmošter!

Po vsi pravici se je leto 1870 v pretečenem tednu na naši pridiznici mnogokrat omenjalo. Zakaj zdi se nam podpisanim, da je to leto za celo ribniško faro prav imenitno in v marsikterem oziru podobno tistemu preblagemu času, ko je naš preljubi Zveličar po Palestini svoj sveti misijon obhajal.

Zato Vas pa prosimo, blagovolite dovoliti, da mi Vam, preskerbni g. dušni pastir in duhovni oče! preserčno zahvalo izrečemo za bogato pogernjeno mizo o sv. misijonu.

V soglasji s sosedi in farani Vam mi podpisani iz dna serca zakličemo: Hvala, hvala!

Mi Vam poverniti ne moremo, pa nebeškega Očeta hočemo prositi, naj Vas On blagoslovi za vse na tem, posebno pa na unem svetu.

Ne le mi, ampak tudi naši mlajši, se bodo hvaležno spominjali leta 1870 Vašega blazega, velikodušnega in očetovskega serca.

Ob enem pa Vas prosimo tudi, da ravno tako go-rečo zahvalo v našem imenu izrečete vis. častitim gospodom misijonarjem, kateri so z velikim veseljem, pa tudi trdom zapustili svoj daljni dom, in pa prišli nam kruha božje besede lomit, naše duše očistevati in rane našega serca celit. Tisučkrat naj Vam Bog poverne!

G. Henrik Pirker, doslej gimn. učitelj v Terstu, pride na gimnazijo v Kranj.

V **Gradcu** so po dolgem mecanji vendar vstanovali stolico za slovansko jezikoznanstvo na vseučilišču, in postavljen je za prof. g. dr. Krek.

Na Dunaju, 28. sušca. † — Menim, da mnogo Vaših čitateljev misli, da tukaj od dné do dné katoličanom slabeja pôle. Soditi po tem, kako ravnaajo židovski listi z vsim, kar je katoličanskega ali z vsim, kar je v kaki dotiki z njim, sklepal bi vsakdo, da je na Dunaju umerla vsaka čut za vzvišene verske reči. Hvala Bogu, da temu ni tako! Res, da imajo vestni spoznavci katoliške vere mnogo terpeti od tako zvanih liberalnih nasprotnikov; res, da se skuša prikrivati mnogo naših verskih bratov, boječih se gerdih napadov sedaj mogočnih liberaluhov, katerim nič sveto ni; res, da celo nekristjansko časnikarstvo veseli krik žene, češ, da bode v kratkem spodkopalo in vničilo „vraže iz srednjega veka,“ kakor pravo katoličanstvo obrekujejo: ali vse to je le sredstvo, da še drami in oserčuje katoliška zavest; sej vemo, da je sv. cerkev tim bolj slovela, čim bolj se je preganjala. Znano mi je dobro, kakošen je bil Dunaj za časa, ko še niso tukaj razsajali in divjali ajdje nove dobe, in vidim, kakošno življenje je dandanes v verskih zadevah. Zakaj so zdaj cerkve polne, kakor prej navadno ne? Zakaj vse sili k pridigam in k daritvi sv. maše, v katero cerkev koli pogledaš? To je sad razdirajoče nove — češ da — „zlate“ dobe; to je nasprotni vspeh liberalnih Don Quixote-ov, ki si zastonj buče bijejo ob skalo katoličanstva. — Kakor je veselo to, da se vzbuja katoliško življenje, enako malo tolaživno je v tem obziru vedenje mnogih naših rojakov, ki bodo prej ali pozneje več ali manj pri vodstvu slovenskega naroda. Menim, marsikterih tukajšnjih slušateljev v visokih šolah. Mnogo lét sem imel priliko jih opazovati, in vedno bolj me žalosti viditi, da take bistre glave zidejo na krivo pot sedaj toliko hvalisanega slaboverstva. Koliko se jih dušno in telesno pogubi! Rojaki! S katoličanstvom propade tudi Slovenija!

Iz Rima, 18. sušca. (XII. pismo.) V zadevah vesoljnega zbora smo vidili zopet skupaj zbrane očete v zborni avli 17. dne t. m.; in imeli bodo očitne zборе po verstih do velike noči. Zdaj dokončno določujejo in omejujejo vse to, kar se ima po tem v dogmatičnih rečeh svetemu očetu predložiti, ter se bo ta reč dognala v tretji vesoljni seji, ki bo drugi velikonočni dan, 18. apr. — namesti 25. marca. V ti seji se bojo razglasili dogmatični dekreti (ukazi) vesoljnega zbora.

Med tim se pomenkvajo zastran popravljenega osnovnika (schema), ki obsega cerkveno disciplino, ker s prvimi očeti niso bili zadovoljni, pa tudi z drugim še niso čisto zadovoljni, tedaj se bo govorilo o njem v posebnih ali privatnih sejah, dokler se ne izroči dotičnemu odboru. Med vsim tem pa očete študirajo predlogo, ki govori o nezmotljivosti svetega Očeta. Ker se je deset dni, ki so bili v to odločeni, očetom zbora premalo zdelo, jim je bilo dodanih še družih osem dni, in v tem času ima vsaki škof, kateri hoče, svoje misli odboru pismeno naznaniti, ki jih tudi več del vsi škofje naznanujejo. Odbor bo pregledal te pisma, jih pretresel ter jih v očitni kongregaciji na znanje dal, da tako dokončno o nji svoje misli vesoljni zbor naznani.

Kakor je viditi, se škofje zmerom bolj v tej reči zedinjajo med seboj. Veči del škofov terdi, da vselej in v vsih časih je dokončna določitev bila zastavljena vendar le na sv. očeta, ter da je tako rekoč le on vstanovil dokončne določitve, ukaze in dogmatične vterdbe ali definicije; ter da realno ali djansko so vselej papeža kakor nezmotljivega imeli škofje in verni, če ravno

v besedi tega določili niso. Brez dvoma bo toraj papeževa nezmotljivost določena.

Sv. oče so mož, sosebno razsvetljeni od Boga, in od njega sosebno varovani, temu ne more nihče ugovarjati; koliko so prestali, kako vidno jih je Bog v naj večjih nevarnostih obvaroval, in to prav z vidnimi čudeži; tedaj gotovo tudi njih misli in besede Bog vodi, in oni očitno govoré, očitno povedó, da nikoli drugače mislili niso, kakor da so nezmotljivi, kar očitno povedó vsacemu, ki je pri njih, in se pogovarjajo z njim o teh rečeh.

Pravijo, da se bo pred ko mogoče o ti reči govorilo in dokončno določilo.

Prečastiti škofje, celovski, lavantinski, teržaški, poreški so že doma precej dolgo; tudi naš prevz. nadškof se bodo 21. t. m. na pot podali. Oni so namreč svoje misli zastran vsih reči, o katerih se govori, zdaj v zboru pismeno naznanili, ter gredo lahko za nekoliko časa domú opočiti se. Misliti si zamoremo, kako težavno mora biti gospodu v taci letih, kakor so naš premil. in prevz. nadškof, toliko mescev živeti v ozkem stanovanšču, pri slabi hrani, in v slabšem zraku, kakor ga imajo doma, tedaj potrebujejo, da gredo za nekoliko časa domu, potem ko so svojo dolžnost storili, in tako rekoč za več mescev naprej svoje misli pismeno in ustmeno naznanili zboru.

Gredo tudi domu škofje: ljutomerski, graški, tridentinski — in skoraj vsi ogerski, katerih veliko število je že doma.

Po veliki noči pa se vernejo večji del vsi škofje nazaj v Rim, da to poletje zbor, ako bo mogoče, dokončajo, kar je sv. očeta sosebna in serčna želja.

Sicer se veliko govori in modruje zastran zbora, veliko se pridene, veliko se laže; jaz pa v kratkem ponovim, kar sem že tolikrat rekel: Bog bo očete zedinil in vesoljni zbor bo prinesel stoteren sad za dušni prid vsih udov kerš. katol. cerkve, in bo ogelni kamen, nad katerim se bodo razbile vse nasprotvanja slabih katoličanov, kakor tudi vsih nekatoličanov, tako da njih nasprotnih govorov in djanj duha in sluha ne bo več.

17. t. m., ko sem vidil očete vesoljnega zbora v baziliki sv. Petra, sem se z žalostjo ločil od njih v duhu. Z milim očesom sem gledal častitljivo obličje tih očetov, misleč, da le v večnosti še jih gledal bom, in nikjer drugod ne.

Po tem, ko so se zbrali vsi očete v avli, in sem v baziliki ostal z duhovniki iz vsih delov sveta, sem se poslovil s svojimi novimi prijatli, med katerimi so eni Amerikanci, drugi Azijati, zopet drugi iz svete dežele, Jeruzalema, Egipta, iz Nemškega, iz Turčije, iz Laškega itd. Obljubili smo si pred grobom sv. Petra večno prijateljstvo, in molitev sklepati vsak dan drug za drugega. Obljubili smo si, da hočemo, akoravno ločeni, vendar v duhu združeni delati, kar bo mogoče, za nebeško kraljestvo, in da hočemo skušati se, kateri izmed nas da bode večji butaro dobrih del in zatajevanja prinesel pred sedež naj višjega sodnika, pred katerim se vidimo zopet. Z marsikterim sem se bil zedinil v tolikšni prijaznosti, da le s solzami sem se ločil od njega. — O koliko dobrih, svetih, učenih duhovnov sem našel med njimi! Le škoda, da sem bil tako malo časa med njimi. O quam bonum et jucundum habitare fratres in unum! Kaj pomaga? Ločiti se je treba, sed habitabimus in coelo semper „in unum“ vita bene peracta. O tempus super omnia desiderandum! Tako lepo se mi je zdelo biti in sprehajati se med duhovniki vsih dežel, vsih jezikov, vsih narodov. O kako lepo, kolikošna sreča, kolikošno dobro bo med njimi tam gori, kjer bo le en jezik,

le en narod, ko se bo enoglasno pela hvala in čast Bogu na veke!

Sosebno prijaznost sva storila s tajnikom nadškofa v Amaziji iz male Azije, ki je mlad lep človek, z brado in berkami. (Ko sem brado omenil, moram opomniti, da med drugimi reči so škofje vesoljnega zbora tudi o bradi govorili, da naj se privoli jo nositi.) Njegov nadškof ima majhno plačilo 1500 gld., in mora s temi sebi in svojemu duhovnemu hrano preskerbeti. Kaj ubožni so orientalski ali jutrovski škofje, in zares dobra je bratovščina Marijnega neomad. spočetja, ki preskerbljuje orientu ali jutrovim deželam dohodke za misijonarje. Vdeležujte se, o ljubi bralci, te bratovšine, sej letni donesek je majhen; deklica, ki toliko morebiti na lišp obračša, mladeneč, ki toliko v svojo dušno in telesno škodo zadegaš v pivnicah, spomnita se raji Marijine bratovščine za spreobrnjenje jutrovcev; to bo prineslo marsikteremu blagoslov k njegovemu prihodnjemu stanu.

Te dni sva šla skupaj sv. mašo brat z imevanim tajnikom v baziliko lateransko; obhajal je on sv. mašo po armenski šegi, ktera med drugim tirja, da mašnik epistelj in evangelij bere po armensko, in sicer proti ljudstvu obrnjen.

Sosebno lepe brade imata carigraški in jeruzalemski patrijarh, oba bolj po turško napravljena; poslednji je mož kaj žive zunanje obnaše, po imenu Valerga, nam močno znano ime. Egipčovski — to je aleksandrinski nadškof, Avstrijanec, velik, lep, mlad mož, z brado in berkami; njegova obleka je sivkasta, zato ker je bil popred frančiškan; imel sem priložnost enekrat z njim govoriti; kaj priljuden je, njegov tajnik je mlad frančiškan, učen in pobožen mož — moj prijatelj — zna tudi enkrat kaj tacega postati. Antivarski nadškof, ktere kaplan je tudi moj znanec (čern mož, s še bolj črnimi berkami), je svoje pravice razkazal, da je primat, in v vesoljnem zboru se mu je ognil Šimor ogerski primat s prostora.

Škofje so zelo prijazni in priljudni, seosebno misijonski, ki so bili večji del še pred malo leti priprosti duhovni; tako sem se prijazno smel pomenkovati s škofom iz Pekinga v Kini. Dobil sem ga v propagandi o priložnosti, ko sem tam nekega duhovnega obiskoval. Pripovedoval mi je ta škof od Kineških (kitajskih) otrók, kako jih starši zmetujejo in izpostavljajo, da tako poginejo, ali da jih živali pojedó. Hvalil je ta škof dobrotljivost bratovščine Jezusovega detinstva, ki ima namen pošiljati misijonarjem denar, da take zaveržene otročiče preskerbljujejo in odrejaajo. O koliko duš tedaj reši ta bratovščina, koliko malih truplec smerti! Bog bo blagoslovil matere, ki so same v svojih otročjih letih otročiče pomagale smerti otevatí. Govoril sem v tej priložnosti tudi z nekim ameriškanskim škofom, ki mi je pripovedoval, da v Ameriki je velika sila zavoljo pomanjkanja duhovnov. Tam tedaj čaka velik vinograd in veliko plačilo za serčne duhovne, ki se temu poklicu izročé. Te dni sem govoril z mladim učenim duhovnom ki je iz Francoskega prišel v Rim, da se tu več jezikov nauči, in po tem jo bo pobrisal čez široko morje Jezusovo vero divjim narodom oznanovat. Sosebno veliko duhovnov in škofovih kaplanov sem spoznal iz Nemškega, iz Pruskega; ti razodevajo veliko učenost in pobožnost; to je od tod, ker so sredi protestantov, ter jih tu družina in soteska sili veliko se učiti, da so jim kos v besedi, in sveto življenje, da jim svetijo z lepim zgledom. Tudi njih škofje so priljudni in pobožni, kakor sem imel priložnost opazovati velikokrat v baziliki sv. Petra in tudi drugod v družini škofe: Ketelerja, Melherza, Hefeleta; škofe iz Würzburga, Monakovega itd. Vidil sem tudi Dupanloup in ga slišal, bil sem tudi o priložnosti v njegovem stanovanju, ki ga ima v prelepi

vili Grazioli zunaj mesta. (Tergal sem v tem vertu sredi januarja vijolice.) Dupanloup je majhen mož, tenak, ru-dečega obraza, poln življenja, vesel, derži se na smeh, glas njegov je gromeč, oko njegovo predirajoče seže v serce. — Med vsemi naj bolj delaven in neutrujen je kardinal Ravšer; po noči in po dnevi ta mož dela, piše in študira. Pri njem se zbirajo raznih narodov škofje po dvakrat in tudi še večkrat na dan. In zraven tega mora ta kardinal še večkrat v tedni pri odboru biti, ki je odločen, da preiskuje vloge škofov. V tacih zborih ima seosebno učene in znamenite govore novoizvoljeni škof Hefelet, ktere ga vsi radi poslušajo.

Tudi Amerikanci imajo zlo učene, pobožne in dobre škofe. Med njimi močno čislajo škofa Heis-a, ki je škof pri sv. Križu; v njegovi škofiji dela naš rojak (in moj bratranec) gosp. Janez Čebul, in pozvedil sem od njega, da on prav marljivo in neutrudljivo oznanuje sv. evangelij, da si je že veliko zaslug nabral, da ga povsod spoštujejo. Prišli so lahko škofje na zbor, ker s parobrodi se pride v kratkem času po vsem svetu. Iz New-Yorka je nadškof imel do Francoskega le osem dni potovanja, iz Pekinga dva mesca, iz Avstralije tri; iz teh krajev se je nekdanj potovalo po celo leto. Iz Buenos Ayres-a štiri tedne itd. (Dalje XII. pismo prihod.)

Iz Amerike. (Iz pisma preč. g. misijonarja J. Trobica.) Wabashau, Minn. 8. sušca 1870. — Obljubil sem bil Vam kmalo zopet pisati, kar pa nisem spolnil. Vedno pride ena ali druga reč, in človek od dné do dné odklada, kakor grešnik pokoro. Tudi posebnost ravno tacih ni bilo. Tisti dve cerkvi, ki sem ju v zadnjem pismu že omenil, ste blizo dodelane. Kar je za službo Božjo potrebnega, sem za vse cerkve v svojih misijonih preskerbel, tako, da mi ni treba vse priprave saboj nositi, kakor popred. Tu v Vabašah imamo cerkev kaj lepo okinčano, in za to se nam je posebno neutrudljivost naše altarne družbe zahvaliti, ki za vsako potrebno reč berž dovolj denarja nakoledva, ako le duhoven sam reč sproži in družbo malo navduši. V zadnjih treh letih je ta družba nakoledvala okoli 15 sto gl. a. v. za okinčanje cerkve. Mil. škof so bili prav zadovoljni v jeseni, ko so tu birmovali (19. sept.) Birmali so jih samo 58, med njimi tudi dve spreobrnjenki. Kmaló potem sem bil pričel sv. leto po svojih misijonih. Veselja mi je serce poskakovalo, viditi, kako skerbno in pridno so se ljudje te svete priložnosti vdeleževali; ne le samo tisti, ki sploh sv. zakramente prejemajo, ampak celo taki, ki že veliko lét niso več na vrata Božje milosti poterkali, so svojo vest očistili in se pri mizi Gospodovi okrepčali. Od začetka ni kazalo, da bi se jih veliko namerjalo vdeleževati, ko sem pa neki dan po pridigi vse slovesno povabil za tiste moliti, ki še dvomijo, ali celo nočejo sv. zakramentov prejeti in se odpustkom vdeležiti, jih je pa nekoliko pretreslo in vse se je terlo okoli spovednice; celo taki so prišli, ki bi jih nikoli ne bil pričakoval. Č. g. Hermon (prav prijazen irski duhoven) iz „Lake-city-a“ mi je pomagal, potem pa jaz njemu. G. Hermon je kaj izversten pridigar, kakor sploh irski duhovni; zgovornost je res na Irskem doma. —

Na keršansko središe Rim se zdaj vsi oziramo, eni z veselím upanjem, drugi z boječnostjo, zopet drugi z zaničevanjem in zavidnostjo. Kaj bo pač iz tega veličastnega zbora prišlo, kaj bodo škofje celega sveta sklenili? Take vprašanja se slišijo med vernimi po vsih kotih. Dobro vejo, da ta od sv. Duha podpirana in razsvitljena družba bo le kaj dobrega in koristnega sklenila; vender radovedni so, kaj da bo, tedaj tako skerbno opraševanje. Drugi manj terdni v veri se pa bojé. Strašne prikazni vidijo iz vesoljnega zbora se vzdigovati. Na prvem mestu je „infallibilitas“, „Unfehlbarkeit“, „infallibility“ nezmotljivost papeževa v cerkvenih in nravnih

resnicah, kadar jih celemu katol. svetu slovesno označijo. Joj, to jim je strah, še nikoli niso slišali, da bi bil kaki človek nezmotljiv. (Le sami sebe za nezmotljive imajo, — bodi si, da so ministri, sodniki, liberalni govorniki, advokati itd. Vr.) O, ako se kaj tacega za versko resnico razglasi, pravijo, — potem je pa proč s katoličanstvom. Reveži nevedni ne razumejo, kaj „infallibilitas“ pomeni; ako jim človek malo v prijaznem pogovoru to reč pojasni, je pa ves strah na enkrat v kraji. Še pred 4 dnevi sem hčeri ranjkega guvernerja marilandskega, ki je tu zavoljo bolehnosti, to reč moral razlagati. „Jaz sem si vse kaj družega domišljevala,“ pravi; „tako kakor to reč Vi razlagate, sem že popred verovala.“ Tako jih je veliko, ki zoper nezmotljivost papeževo godernjajo, ker ne vejo, kaj to pomeni.

Zopet drugi pa se ne dajo kar nič podučiti, svojo tuljijo, ter v slepi jezi zoper cerkev rogovilijo. K temu kardelu se štejejo protestantje, mavtarji, odpadniki in neverniki. Na banderu, ki ga zdaj pred saboj nosijo, je z velikimi čerkami zapisano „Infallibilitas,“ kar je pravi bav bav zoper cerkev za vse, ki niso katoličanstvu vdani. Razlagajo po časnikih in v govorih to na milijonkrat omlačeno besedo tako, da človek ne vé, ali bi se nevednosti ali hudobnosti bolj čudil. Vse kote v zgodovini pomedejo, da bi kje kake nepopolnamosti ali grehe nekterih papežev staknili, ter jih na debelo razglasili; in to, se vé, po njih teoriji zoper „infallibilitas.“ Španska inkvizicija se zopet ogreva, ter na mizo postavlja. Vse v kljub nezmotljivosti. Tudi še veliko drugih reči počenjajo, s kterimi kažejo, da ne vejo (ali nočejo vediti) ne zgodovine, ne pomena nezmotljivosti. V nesramnih karikaturah skrunijo ta veličastni zbor, ter jih po štacunskih oknih razstavljajo, da se nevedna ali hudovoljna derhal memo gredé krohotá, kakor nekaj judje pod križem. Pustimo Amerikane in druge, ki se zoper cerkev in posebno zoper cerkv. zbor repenčijo, se bodo že naveličali, — pa jim bode tudi še prigrevala njih hudobija. Mi pa molimo in zaupljivo sadú slavitega zbora pričakujemo, in za terdno verujemo, da bo zbor veliko veliko dobrega doveršil.

Spomlad se približuje, kmalo bo prišel čas se na pot podati proti ljubi domovini, — da bi le gotovo bilo! Pa je še veliko reči na poti, ki me bodo dalj časa zadrževale ali celo popolnoma odvernile. Duhovnoy je premalo, in čedo brez pastirja pustiti zopet ne gre. Čast. gosp. Buh so pa tako srečni, da so že na poti proti domu.*) Ko sem zvedil, da so bili v št. Pavlu, sem se berž napotil 21. sveč. in jih res tudi dobil v veliko veselje. Peljala sva se od tam po železnici v št. Peter k č. g. Žužek-u, ki so naju bili prav veseli, le škoda, da nisva mogla dalj časa ostati. Popoldne sva tje prišla, po noči ob treh pa že zopet odšla proti Vinoni, kjer so č. g. Plut za duhovnega pastirja. Dalje preserčnega prijatla g. Buh-a nisem mogel več spremljevati, ker se mu je domu mudilo; — bilo je že konec tedna, in v nedeľjo sem mogel doma biti. Č. g. Buh Vam bodo lahko veliko o mojih misijonih povedali, ker so jim dobro znani in so mi že enkrat to pomagali.

Pellnovec.

Kaj je prvo? Kristus pravi: „Išite naj poprej Božjega kraljestva;“ nekteri narodnjaki pa to prevračajo, in tako modrujejo: Bodite najprej narodnjaki, potlej še le katoličani; zakaj če hočete naj prvo katoličani biti, vi niste katoličani, ampak „ultramontani!“ — Čudno

*) Po pismu, ki smo ga dobili iz Bruselj-a. imajo zdaj zdaj priti. Vr.

modrijanstvo! Kaj poreče k temu On, ki je zapovedal „Išite najprej Božjega kraljestva?“

Zoper pohujšljive spise. Dandanašnji je ena naj večih potreb, dobro naj si zapomni vsak odgojitelj in učenik, — dandanašnji je ena naj večih potreb ta, da se mladost nauči sama urno presoditi, kaj je dobro, kaj pa hudo in zaveržljivo. Bukey in spisov je toliko, da res pri naj boljši volji ni mogoče vsega nevarnega in pohujšljivega spred oči spraviti. Tedaj poduk in zavednost prava — to je silo potrebno zraven pametne pazljivosti. Prav za prav je treba le vest podpirati, ktera je naj bolji sodnik in veči del prav sodi, dokler je pregrehe niso spremenile v kosmato vest (conscientia cauteriata), kteri je vse prav in dobro, ali pa so jo celo zamorile in prevergle tako, da tisto zagovarja, kar počutnost mika. Omenim naj le en sam zgled. Keršanski nauk povsod opominja in uči, kako je dolžnost se bližnje priložnosti k grehu varovati, da je lahko že to smertno zagrešenje, ako se človek prederzno v nevarnost greha podá; tako imenovani beletristi, novelisti itd. pa o vsaki priliki različni spol na samem v smerkovem poljubovanji in raznih nemarnostih pred oči stavijo, v tisučerih in tisučerih varijacijah svoje strasti popisujejo — brez usmiljenja do uboge mladine, ktero hudovoljno zapečujejo. Ti brezvestneži so dostikrat pod naj bolj medénimi pretvezami živi mesarji in klavci neskušene mladine. Torej se ne čudimo besedam večne resnice: „Gorje človeku zavoljo pohujšanja!“

Razne novice. Na Dunaju je 28. sušca g. Svetec v državnem zboru oddal peticijo iz Tirolskega zoper posilni civilni ali posvetni zakon. — Dunajski delavci so v shodu v Pencingu liberaluhovskemu časništvu dosti rogljate levite brali. „Vertretung des Säckels, — purer Schwindel, — Schmierblätter, kterih olike delavci ne potrebujejo,“ — „mahanje po duhovstvu, ker tu ne gre za njih kožo,“ — „nesnaga, s ktero so ti listi napolnovani, se gnjusi pridnemu delavcu, on iše prave olike.“ Take drobivce so jim govorniki metali v pričo 5000 delavcev. — Po družbah za šolstvo marsikteri v veri in patrijotizmu publi učenjaki zoper boljši prepričanje družih svetujejo čisto brezverstvo (brezkonfesijonstvo) po gimnazijah. Ti siti in brezvestni modrijani bi blezo radi táko človeštvo odgojili, ktero bi vero in državo čisto na kant spravilo, samo pa časno in večno nesrečo postalo! Kteri starši bi pa tudi v take šole dajali otroke, če jih imajo le za malo kaj več kot opice! —

Duhovske spremembe.

V ljubljanski škofli. Č. g. Luka Hiti, benef. in šolski vodja v Ipavi, je dobil faro na Turjaku; in č. g. Jan. Oblak, duh. pom. v Starem tergu pri Ložu, faro Cirkniško.

Dobrotni darovi.

Za sv. Očeta. Duhoven v pokoju z Gorenskega 5 gl. za potrebe vesoljnega zbora. — Dr. Gogala 5 gl. — Lenka N. 2 gld. — Neka dobrotnica 2 križavca po 1 gl. 6 kr. star. den. — G. J. V. duhoven 1 gl.

Za mil. škofa Mraka. Neka dobrotnica 2 križavca po 33 kr. st. d. — Dr. Gogala 5 gld. — Lenka N. 2 gl. —

Za afrik. misijon. Bratovskega denara iz neke dobre roke 15 gl.

Za bulgar. misijon. Z Zalega loga 1 gl. G. J. Š. 80 kr. Neka dobrotna roka 1 terdnjak za 2 gl. st. den.